

Titel	Side
§ 16a miljøgodkendelse, Vesterdamvej 4, 7330 Brande	2
Miljøkonsekvensrapport, Vesterdamvej 4, 7330 Brande	24

Miljøgodkendelse efter § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven

**Tågholm
Fjerkræbruget
Vesterdamvej 4
7330 Brande**

Afgørelsesdato: 18. oktober 2022

Copyright

Ortofoto (fra 2015 -) indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, som frit har stillet sit materiale til rådighed. Link til vilkår: <http://sdfe.dk/om-os/lovstof/rettigheder-og-vilkaar/>

Lovgivning

Al lovgivning er benævnt med populærtitel. En samlet oversigt over lovgivning findes i bilag 1.

Indhold

DATABLAD	5
ANSØGNINGEN	6
HISTORIK	6
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	6
VILKÅR	7
LOVGRUNDLAG	10
IE-HUSDYRBRUG	10
BIAKTIVITETER	11
OFFENTLIGGØRELSE OG ORIENTERING AF NABOER	11
REVURDERING	11
GYLDIGHED	12
HELT ELLER DELVIST BORTFALD AF AFGØRELSEN	12
ANDRE GODKENDELSER, TILLADELSER OG DISPENSATIONER	12
MILJØKONSEKVENSRAPPORT	12
IKAST-BRANDE KOMMUNES VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR DE STILLEDE VILKÅR	12
PLACERING AF ANLÆG.....	13
LANDSKABELIGE, KULTURHISTORISKE OG GEOLOGISKE VÆRDIER.....	13
PÅVIRKNING AF NATUR.....	13
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER.....	13
JORD, GRUNDEVAND OG OVERFLADEVAND.....	13
LUGT.....	13
STØJ.....	14
STØV.....	14
FLUEGENER OG UHYGIEJNISKE FORHOLD.....	14
LYSPÅVIRKNING.....	14
UDEGÅENDE DYR.....	14
AFFALD.....	14
OLIE- OG KEMIKALIEOPBEVARING.....	15
TRANSPORT.....	15
SPILDEVAND.....	15
HÅNDTERING OG OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING.....	15
ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT).....	15
BAT –REDUKTION AF AMMONIAKEMISSION.....	16
BAT – RÅVARER.....	16
BAT – VAND OG ENERGI.....	17
BAT – MANAGEMENT.....	17
SAMLET VURDERING OM ANVENDELSE AF BAT.....	17

ALTERNATIVER, 0-ALTERNATIVET OG OPHØR AF DRIFTEN	17
KOMMUNENS SAMLEDE VURDERING.....	18
KLAGEVEJLEDNING	19
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	20
BILAG	21

Datablad

Husdyrbruget		Konsulent	
Bedrift Cvr	38593366	Konsulent Cvr	27350755
Husdyrbrugets navn	Tågholm	Konsulent virksomhedsnavn	Søhøjlandets Regnskabskontor v/Keld Th Sloth
Beliggenhedsadresse	Vesterdamvej 4	Konsulentnavn	Niels Provstgård
Postnummer	7330	Konsulentadresse	Nørreskov Bakke 28
By	Brande	Konsulentpostnummer	8600
Ansøger		Konsulentby	Silkeborg
Ansøgernavn	Peder Gasbjerg	Konsulenttelefon	87981691
Ansøgeradresse	Sandfeldvej 55	Konsulent-email	nep@shlrk.dk
Ansøgerpostnummer	7330	Ejendom	
Ansøgerby	Brande	Ejendomsnummer	7560006077
Ansøgertelefon	40319231	CHR numre	65176
Ansøger-email	pg@sandfeldhojgaard.dk	Matrikler på ejendomsnummer	
		Matrikel: 12ac - Uhre By, Brande	
		Matrikel: 12l - Uhre By, Brande	

Ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har den 24. marts 2022 modtaget en ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse jævnfør *husdyrbrugloven*ⁱ, af husdyrbruget, Vesterdamvej 4, 7330 Brande.

Ansøger søger om en ny miljøgodkendelse i forbindelse med en ændring fra økologisk ægproduktion til konsumægproduktion i form af skrabe- og/eller frilandsproduktion. Ansøger har ikke længe-re en økologisk ægproduktion, men en traditionel produktion af konsumæg i form af skrabe- og/eller frilandsproduktion. Skiftet betyder, at belægningen af æglæggende høner stiger, da kon-ventional drift giver mulighed for at indsætte flere høner i staldene end ved økologisk produktion. Belægningen er den samme for henholdsvis konventionelle skrabeæg og konventionelle frilandsæg. Det vil være den aktuelle efterspørgsel som afgør, om der produceres skrabeæg (hønerne er ude-lukkende i staldanlægget) eller om der produceres frilandsæg (hønerne har adgang til hønsegår-den).

Ændringen foregår i de eksisterende stalde, uden bygningsmæssige ændringer. Husdyrbruget har et samlet produktionsareal på 7.340 m², hvorpå der produceres konsumæg.

Historik

8 års drift

For 8 år siden var der ingen drift på ejendommen.

Nudrift

Den gældende godkendelse på ejendommen er en § 11-miljøgodkendelse fra januar 2017. God-kendelsen omfatter to ens stalde til et dyrehold på 195,5 dyreenheder i økologiske høns, svarende til en årlig produktion på 33.228 årshøner. Produktionsarealerne er de samme i nudrift og i ansøgt drift.

Afgørelse om miljøgodkendelse

Ikast-Brande Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Vester-damvej 4, 7330 Brande, med de stillede vilkår. Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*, samt reglerne i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*ⁱⁱ. Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og be-grænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øv-rigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensy-net til omgivelserne. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at godkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Miljøgodkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, an-søgningskema nr. 233322, version 4, og ansøgers miljøkonsekvensrapport (se bilag 2). Godken-delsen omfatter hele husdyrbruget.

Der må ikke etableres, udvides eller ændres på husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg før det er anmeldt og godkendt af Ikast-Brande Kommune. Således må husdyrbruget ikke uden kommunens forudgående godkendelse eller tilladelse udvide eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Miljøgodkendelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for ejendommens drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbrugets virkninger på miljøet.

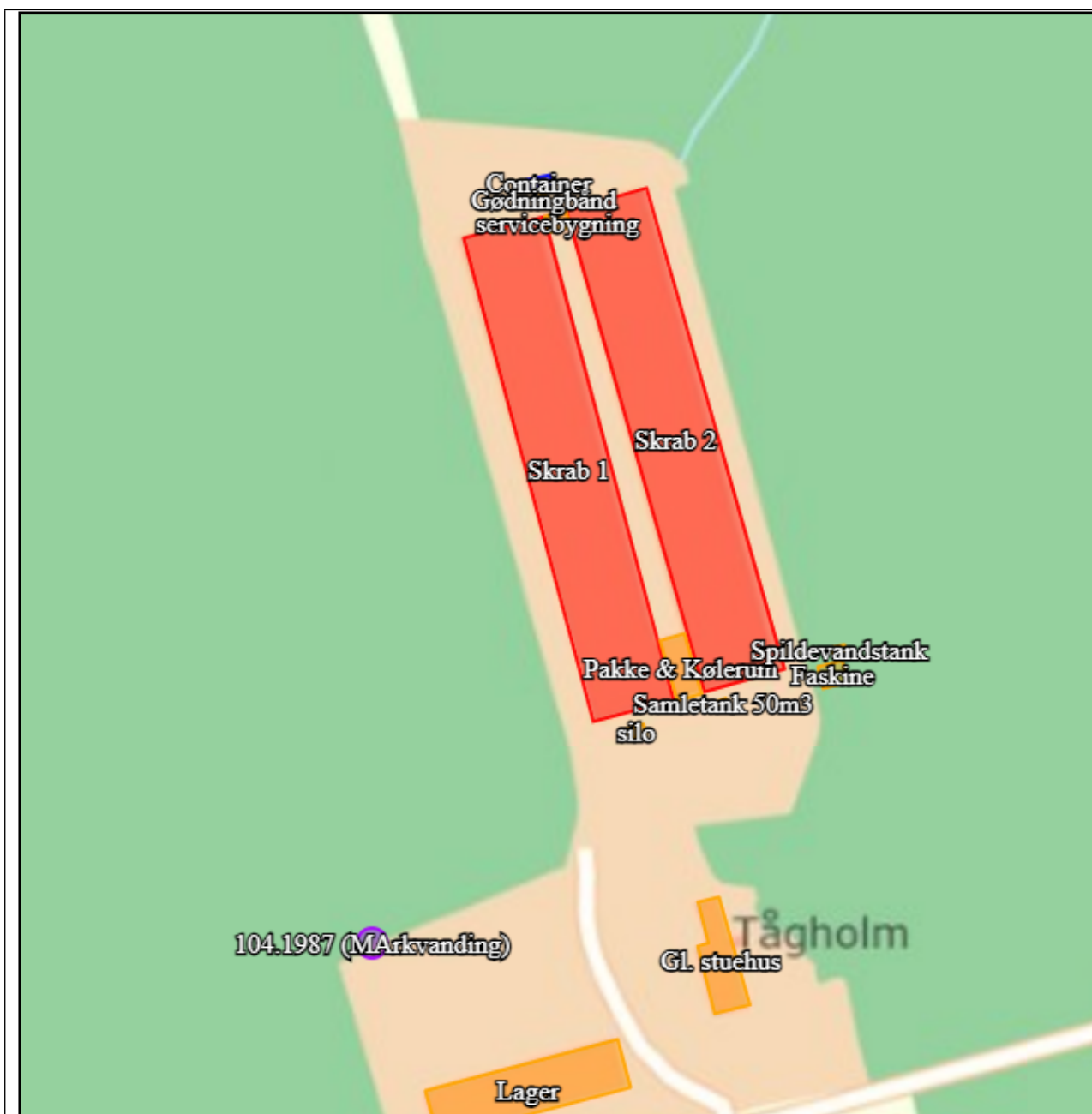
Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøgodkendelsen:

1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøgodkendelsen med tilhørende bilag.
2. Produktionsareal, dyretyper, staldindretning og gødningsopbevaring m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Skrab 1	2400	Mekanisk ventilation	6 m	(#501287) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	3670
Skrab 2	2400	Mekanisk ventilation	6 m	(#501299) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	3670
Sum						7340

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Container	Fast			2,5 * 6 meter	15

3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og eventuelle ansatte på husdyrbruget skal være bekendt med de stillede vilkår.
5. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres

et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6. Husdyrbrugets årlige energi- og vandforbrug skal registreres, og registreringerne for perioden siden Ikast-Brande Kommunes seneste regelmæssige tilsynsbesøg skal fremvises på kommunens forlangende.

7. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (<https://husdyrvejledning.mst.dk/media/206819/retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf>).

Med hensyn til rotter forudsættes de bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

8. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkraV. Sådanne målinger kan dog højst forlanges foretaget en gang årligt, medmindre særlige forhold gøre sig gældende. Udgifter til støjmåling/støjeregninger afholdes af husdyrbruget.

Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ¹
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

¹ dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.
9. Stald 1 (skrab1) og stald 2 (skrab 2) skal være indrettet med gødningsbånd
10. Gødningsbånd i stald 1 og stald 2 skal tømmes mindst 3 gange ugentligt med et interval på 2 dage.
11. Husdyrbrugets gødningsbånd og transportsystem skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
12. Der skal føres logbog, hvori følgende registreres: <ul style="list-style-type: none"> - Tidspunktet for tømning af gødningsbånd i både stald 1 og stald 2 (dato) - Enhver form for driftsstop af gødningsbånd med angivelse af stald, årsag og varighed.
13. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt gødningsbånd er ude af drift i en periode på mere en én uger.
14. Logbogen skal opbevares i mindst fem år på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
15. Ved eventuelt varigt ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.*

* Vær blandt andet opmærksom på reglerne om ophør i § 51 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er i ansøgningsskema nr. 233322, version 4, som beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk den 12. august 2022.

Husdyrbruget er omfattet af § 16a, stk. 2, da der er flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet efter *husdyrbrugloven*, hvor EU's VVM-direktivⁱⁱⁱ og IE-direktiv^{iv} er indarbejdet.

IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er defineret som husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 16 a, stk. 2, nr. 1-3, i *husdyrbrugloven*.

Da husdyrbruget har flere end flere end 40.000 stipladser til fjerkræ, så er det omfattet af IE-direktivet.

Ikast-Brande Kommune gør i den forbindelse opmærksom på en række særregler for IE-husdyrbrug, fastsat i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* kapitel 17:

- Miljøledelse
- Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab
- Hændelser og uheld
- Fodringskrav
- Energieffektiv belysning
- Støvemissioner fra staldanlæg
- Overholdelse af vilkår og krav
- Årlig indberetning til kommunalbestyrelsen
- Ophør.

Biaktiviteter

Efter det oplyste er der ikke eksisterende biaktiviteter på husdyrbruget, som er omfattet af krav om godkendelse, tilladelse m.v. efter *miljøbeskyttelsesloven*^v eller regler udstedt i medfør af loven. Der er endvidere ikke i forbindelse med den aktuelle ansøgning om miljøgodkendelse søgt om sådanne biaktiviteter, der forudsætter godkendelse, tilladelse m.v. efter anden lovgivning.

Offentliggørelse og orientering af naboer

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været for-annonceret i 17 dage fra den 16. august 2022 på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside, www.ikast-brande.dk. Offentligheden har dermed haft mulighed for at se ansøgningen og anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, jævnfør § 60 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

For-annonceringen gav ikke anledning til anmodninger om at se udkastet eller bemærkninger til det ansøgte.

Ansøger, ansøgers konsulent og de, der havde anmodet om det, har haft et udkast til afgørelsen i høring fra den 14. september 2022 med 30 dages frist for kommentarer. Naboer og andre berørte blev ligeledes den 14. september 2022 orienteret om udkastet og om hvordan de kunne rekvirere udkastet til afgørelse. De fik også en frist på 30 dage til at kommentere udkastet.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet den 18. oktober 2022, og blev offentliggjort på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside <https://ikast-brande.dk/offentliggoerelser-og-hoeringer> samme dag. Afgørelsen bliver desuden lagt på Miljøstyrelsens Digitale MiljøAdministration (DMA) på hjemmesiden <https://dma.mst.dk/>.

Revurdering

Miljøgodkendelsen skal, jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der

er forløbet otte år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2030.

Dog tages en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering, når der er offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste del af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen tilrettelægges på en sådan måde, at husdyrbruget kan overholde kravene senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-Tidende.

Gyldighed

Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis en del af miljøgodkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

Helt eller delvist bortfald af afgørelsen

Hvis miljøgodkendelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af miljøtilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Tilladelsen er udnyttet, når mindst 25 procent af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Driftsmæssig udnyttelse er opnået, når der på det pågældende produktionsareal produceres mindst 50 procent af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at en miljøgodkendelse efter reglerne i *husdyrbruget-loven* ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Der skal derfor eksempelvis – i det omfang, at det er relevant i det konkrete tilfælde - søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Ikast-Brande Kommune.

Miljøkonsekvensrapport

En ansøgning om en § 16 a-miljøgodkendelse skal indeholde en miljøkonsekvensrapport. De oplysninger, som ansøger fremlægger i miljøkonsekvensrapporten, skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet, lige som ansøger skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert.

Ansøgers konsulent har udarbejdet en miljøkonsekvensrapport (se bilag 2), som – sammen med ansøgningsskemaet fra husdyrgodkendelse.dk - danner grundlag for afgørelsen om miljøgodkendelsen. Miljøkonsekvensrapporten opsummerer husdyrbrugets påvirkning af miljø, landskab, naboer, natur m.m.

Ikast-Brande Kommunes vurdering og begrundelse for de stillede vilkår

Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Placering af anlæg

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapportens afsnit Landskab, afsnit 3.1 Indretning og drift af anlægget samt afsnit 3.4 Husdyrbrugets og det ansøgt beliggenhed, at de eksisterende stalde og gødningsopbevaringsanlægget overholder de faste afstandskrav.

I henhold til husdyrbrugloven er der i forhold til placering af husdyranlæg, gødningsopbevaringsanlæg og ensilageopbevaringsanlæg en række forbudszoner samt nogle generelle afstandskrav. Forbudszoner og afstandskrav er dog kun gældende ved nyetableringer, eller ved gennemgribende ændringer af anlæg, som kan sidestilles med nyetablering. Her er der tale om eksisterende uændrede anlæg, hvorfor forbudszonerne og de generelle afstandskrav ikke er relevante.

Landskabelige, kulturhistoriske og geologiske værdier

Da der ikke bygges nyt i forbindelse med denne miljøgodkendelse vurderer Ikast-Brande Kommune, at det ikke er relevant at foretage en nærmere vurdering i forhold til de landskabelige, kulturhistoriske og geologiske værdier.

Påvirkning af natur

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.5 Ammoniakemission, afsnit 3.5.1 Naturpunkter og afsnit 4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur, samt beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1-, 2- og 3-natur. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af *naturbeskyttelseslovens*^{vi} § 3. Der er derfor ikke grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder.

Påvirkning af bilag IV-arter

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og bilag IV arter, samt beregninger i husdyrgodkendelse.dk, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Jord, grundvand og overfladevand

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1 Indretning og drift af anlægget (Spildevand – Restvand) og afsnit 4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund, at projektet ikke medfører nogen væsentlig virkning på jord, grundvand og overfladevand – herunder overfladevand inden for Natura 2000-områder².

Lugt

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.6 Lugtemission og afsnit 4.4 Lugtgener for omboende, samt beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at projektet overholder lugtgenekriterierne, og at projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget.

² Natura 2000-områder er et netværk af beskyttede naturområder i EU.

Ikast-Brande Kommune stiller dog et lugt-vilkår for at kunne minimere lugtgener, hvis de viser sig at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen (vilkår 5).

Støj

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.1 Støj og afsnit 4.5 Støjgener er der redegjort for støj fra husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår i forhold til den maksimale støjudledning fra husdyrbruget, herunder fra anlæg, maskiner og transport internt på husdyrbruget (ikke kørsel på offentlig vej), for at sikre, at husdyrbruget ikke giver anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende. Vilkåret giver også mulighed for en støjmåling eller en beregning for husdyrbrugets regning, såfremt det bliver relevant (vilkår 8).

Støv

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.2 Støv og afsnit 4.6 Støvgener er der redegjort for gener fra husdyrbruget i form af støv. Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, blandt andet i kraft af afstanden til naboer og placeringen af afskærmende beplantning. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår om støv.

Fluegener og uhygiejniske forhold

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.4 Skadedyr og afsnit 4.8 Skadedyr er der redegjort for skadedyrsbekæmpelse på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune stiller vilkår, der sikrer, at der kan gennemføres foranstaltninger, hvis det viser sig at der er væsentlige gener for omgivelserne fra fluer på ejendommen (vilkår 7).

Rotter forudsættes bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

Lyspåvirkning

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.3 Lys og afsnit 4.7 Lyspåvirkninger, er der redegjort for lys på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbrugets belysning ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende på grund af anlæggets placering, beplantningen omkring staldene samt afstanden til nabobeboelser. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår om lys.

Udegående dyr

Såfremt der produceres frilandsæg i anlægget – eller i dele af anlægget – vil hønerne have adgang til hønsegårdene. Ikast-Brande Kommune vurderer, at med de stillede vilkår vil de udendørs høns ikke have væsentlig betydning for omkringboende.

Affald

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1 Døde dyr og afsnit 3.8.2 Affald er der redegjort for affald på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaf-

felse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når *Ikast-Brande Kommunes Regulativ^{vii}* for erhvervsaffald efterleves. Ikast-Brande Kommune finder det derfor ikke nødvendigt at stille vilkår om affald.

Olie- og kemikalieopbevaring

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3 Olie og kemikalier, er der redegjort for olie- og kemikalieopbevaring på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at ansøger tager de nødvendige forholdsregler med hensyn til opbevaring af kemikalier for at sikre mod forurening. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår til dette.

Transport

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.7.5 Transporter og afsnit 4.9 Transporter, er der redegjort for transport til og fra husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at transporter til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil give væsentlige gener for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes. Ikast-Brande Kommune finder det ikke nødvendigt at stille vilkår i forhold til transport – vær dog opmærksom på det tidligere nævnte vilkår om støj fra interne transport (vilkår 8).

Spildevand

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1 Indretning og drift af anlægget (Spildevand – Restvand), er der redegjort for sanitært spildevand, spildevand fra rengøring samt tag- og overfladevand. Ikast-Brande Kommune vurderer, at afledning af vaske- og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

I miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.1 Indretning og drift af anlægget (Gødningsopbevaring og -håndtering) er der redegjort for opbevaring og håndtering af husdyrbrugets husdyrgødning. Ikast-Brande Kommune vurderer på den baggrund, at opbevaring af husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler, hvilket vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Det aktuelle husdyrbrug har i ansøgt drift en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, hvorfor ammoniakemissionen skal reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af BAT. Da husdyrbruget er omfattet af IE-direktivet, skal det derudover generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

Ikast-Brande Kommune vurderer – i lighed med en udmelding fra Miljøstyrelsen i maj 2017 – at kravene i den seneste BAT-konklusion i meget vid udstrækning er indeholdt i den nugældende regulering, herunder i reglerne om miljøgodkendelse af husdyrbrug og de generelt gældende regler om placering, indretning og drift af husdyrbrug, de generelt gældende regler om opbevaring og anvendelse af husdyrgødning samt reglerne om gødningsregnskab og indberetning deraf. Af samme grund finder Ikast-Brande Kommune, at dele af den foreskrevne vilkårsfastsættelse i *husdyrgod-*

kendelsesbekendtgørelsens § 36 er overflødig, idet dele af indholdet følger af generelt gældende, danske regler.

I forlængelse heraf gør Ikast-Brande Kommune særligt opmærksom på de generelle regler for IE-husdyrbrug i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 42-51, som er udtryk for BAT.

Der er i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9 BAT-Ammoniakemission og afsnit 5.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management, redegjort for anvendelsen af BAT på husdyrbruget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at der anvendes BAT på følgende områder:

BAT –reduktion af ammoniakemission

Fjerkræproduktionen finder sted i stalde forsynet med faste gulve, gødningsbånd med hyppig udmugning og med adgang til udearealer (hvis der produceres frilandsæg). Anvendelse af BAT til reduktion af ammoniakemission er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak- og lugtemission, der må komme fra husdyrbruget. BAT-kravet for IE-husdyrbrug med konsumægshøner skal overholdes for hvert enkelt staldafsnit. BAT-kravet er fastsat i den tidligere godkendelse. BAT-kravet for hver af de to stalde er 2.161 kg N pr. år, hvilket svarer til emissionen i ansøgt drift. Kravene er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	4322	42	4364
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	4322	42	4364
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, at husdyrbruget anvender BAT i forhold til ammoniak- og lugtemission.

Ikast-Brande Kommune stiller vilkår om stalddtype, størrelsen på produktionsarealer samt miljøteknologien "Gødningsbånd og hyppig udmugning – ikke i bur" i begge stalde, for at sikre miljøeffekten af dette (vilkår 2, 9 og 10).

BAT – råvarer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten, at husdyrbruget anvender BAT med hensyn til fodring og foderhåndtering. Samtidig er anvendelse af BAT i forhold til fodring til dels et krav i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 46).

BAT – vand og energi

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at husdyrbruget anvender BAT i forhold til vand- og energiforbrug. Samtidig er der krav om anvendelse af BAT i forhold til miljøledelse, vedligehold og energieffektiv belysning i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 42, 44 og 47).

BAT – management

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, at husdyrbruget anvender BAT i forhold management. Samtidig er der krav om anvendelse af BAT i forhold til miljøledelse, oplæring af personale, vedligehold og beredskab i gældende lovgivning (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* §§ 42-45).

Samlet vurdering om anvendelse af BAT

Ikast-Brande Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT i forhold til valg af teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission, råvarer, ressourceforbrug og management m.v. Ikast-Brande Kommune bemærker, at husdyrbruget efter det oplyste overholder emissionsgrænseværdierne vedrørende ammoniak og lugt.

Ikast-Brande Kommune vurderer således sammenfattende, at husdyrbruget – ved efterlevelse af vilkårene for denne miljøgodkendelse og de generelt gældende miljøregler – lever op til principperne om anvendelse af BAT.

Alternativer, 0-alternativet og ophør af driften

Jævnfør miljøkonsekvensrapporten, har ansøger ikke undersøgt nogle alternative løsninger, da der er tale om en godkendelse af eksisterende staldanlæg samt husdyrgødningshåndtering.

Hvis ændringen af husdyrbrugets produktion ikke foretages – 0-alternativet – vil den økologiske ægproduktion kunne fortsætte uden yderligere miljøgodkendelse. 0-alternativet vil blandt andet af den grund ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis ændringen gennemføres og de opstillede vilkår i miljøgodkendelsen efterleves. Tilsvarende ville et valg af en eventuel alternativ mulighed ikke nødvendigvis have medført en mindre miljøbelastning end det ansøgte.

Ophør af driften er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens af snit 5.1 Ophør af IE-husdyrbruget.

Ved driftsophør³ forstås i denne forbindelse:

- ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget
- når IE-husdyrbruget har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i *husdyrbrugloven*, eller stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
- situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i *husdyrbrugloven*

³ Jævnfør § 51 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*.

- situationer omfattet af § 53, stk. 2, i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ved eventuelt ophør af produktionen, vil der efter Ikast-Brande Kommunes opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- Hvis der er gyllebeholder væk fra eksisterende bygningsmasse: den fritliggende (teltoverdækkede) gyllebeholder tømmes, nedrives og bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler
- Hvis der er gyllekøling: gyllekølingsanlægget tømmes for den anvendte kølervæske, som derefter bortskaffes efter gældende regler
- miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler.

Der gøres opmærksom på, at IE-husdyrbrug – i henhold til § 51 i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* – senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i *jordforureningsloven*^{viii}. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Kommunens samlede vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set, at den ansøgte ændring af husdyrbruget, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke indebærer en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Ikast-Brande Kommune vurderer endvidere, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at:

- 1) der er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt

- 5) affaldshierarkiet, jævnfør *miljøbeskyttelsesloven*, iagttages
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik
- 7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige klagen skal indgives **senest tirsdag den 15. november 2022**.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljø- og fødevareministeren, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *husdyrbrugloven*, klage.

Du klager via Klageportalen, som du finder via klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Ikast-Brande Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Ikast-Brande Kommune. Hvis Ikast-Brande Kommune fastholder afgørelsen, sender Ikast-Brande Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kommune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. De nærmere betingelser for at blive fritaget kan du se på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør *husdyrbruglovens* § 90. Det skal ske inden for seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Lis Paakjær
Landbrug og landzone

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående med 30 dages frist til at kommentere udkastet:

Ansøger: Peter Gasbjerg, Sandfeldvej 55, 7330 Brande

Konsulent: Niels Provstgård, Nørreskov Bakke 28, 8600 Silkeborg – e-mail: nep@shlrk.dk

Øvrige der har anmodet om at få udkastet tilsendt:

-

Orientering om at udkast foreligger, og at der er 30 dages frist til at kommentere udkastet er sendt til:

Ejere og brugere af følgende nabobeboelser (inden for den vejledende konsekvenszone – 506 meter)

- Vesterdamvej 3, 7330 Brande
- Vesterdamvej 7, 7330 Brande

Kopi af afgørelsen inklusiv bilag sendt til:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
 - Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
 - Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV – e-mail: trnord@stps.dk

Konsulent: Niels Provstgård, Nørreskov Bakke 28, 8600 Silkeborg – e-mail: nep@shlrk.dk

Øvrige, som har anmodet om det

-

Bilag

Bilag 1: Oversigt over lovgivning, refereret til i nærværende afgørelse

Bilag 2: Miljøkonsekvensrapport, Tågholm, Vesterdamvej 4, 7330 Brande

Bilag 1

Øversigt over lovgivning, refereret til i nærværende afgørelse

ⁱ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (med senere ændringer) (*husdyrbrugloven*).

ⁱⁱ Bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*).

ⁱⁱⁱ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

^{iv} Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (omarbejdning) (med senere ændringer) (IE-direktivet).

^v Lovbekendtgørelse nr. 100 af 19. januar 2022 af lov om miljøbeskyttelse (med senere ændringer) (*miljøbeskyttelsesloven*).

^{vi} Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse (*naturbeskyttelsesloven*).

^{vii} Ikast-Brande Kommunes Regulativ for erhvervsaffald kan findes på: https://affald.ikast-brande.dk/media/cifdc0f1/regulativ_for_erhvervsaffald-ikastbrande.pdf

^{viii} Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 af lov om forurenede jord (med senere ændringer) (*jordforureningsloven*).

Miljøkonsekvensrapport til § 16a IE-brug

Tågeholm

Vesterdamvej 4, 7330 Brande

Konsumæg etageanlæg i eksisterende stalde

Skema 233322 i Husdyrgodkendelse.dk

Indsendt august 2022

Datablad

Ansøger og ejer	<i>Peder Gasbjerg Sandfeldvej 55 7330 Brande</i>
	<i>Kontaktperson på miljø sagen: Peder Gasbjerg, ejer Mobil: 4031 9231 Mail: pg@sandfeldhojgaard.dk</i>
Husdyrbrugets adresse	<i>Vesterdamvej 4, 7330 Brande</i>
CVR-nummer	<i>38593366 Uhre Æg Aps</i>
CHR-nummer	<i>65176</i>
Kommune	<i>Ikast-Brande Kommune</i>
Ejendomsnummer	<i>7560006077</i>
Matrikel-nr.	<i>12ac & 12l m. fl., Uhre By, Brande</i>
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	<ul style="list-style-type: none">- <i>Sandfeldvej 55, 7330 Brande</i>- <i>Sønderkærvej 4, 7330 Brande</i>- <i>Kærvej 11, 7330 Brande</i>
Biaktiviteter	<i>Nej</i>
Ansøgningskema	<i>233322</i>
Konsulent	<i>Søhøjlandets Regnskabskontor, CVR 27350755 Nørreskov Bakke 28, 8600 Silkeborg Niels Provstgård, Miljøkonsulent, Cand.Agro.. Mail nep@shlrk.dk Mobil 2142 7446</i>
Ansøgning indsendt	<i>11. marts 2022.</i>

Vesterdamvej 4, i Ikast-Brande Kommune

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Vesterdamvej 4. Produktionen er oprindelig økologisk ægproduktion. Der søges om konventionel ægproduktion i eksisterende stalde uden bygningsmæssige ændringer. Med ændringen følger en godkendelse efter stipladsmodel, da ansøger ikke længere producerer økologiske konsumæg. Ansøgningen til skrabe- og frilandæg bevirker at hønsegården i fremtiden står tom når der produceres skrabeæg, og er i drift når der produceres frilands æg.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved uændret staldforhold og ændret drift med anvendelse af eksisterende gødningslager. Der er tale om et IE brug, derfor vil miljøledelse blive inddraget i godkendelsen, for at sikre at der anvendes ny teknologi og at ressourcerne udnyttes bedst muligt.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Datablad	2
Forord	3
1. Indledning	6
2. Ikke-teknisk resume	6
2.1 Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør	9
3. Husdyrbruget og det ansøgte	10
3.1 Indretning og drift af anlægget	10
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde	13
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug	13
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed	14
3.4.1 Generelle afstandskrav	14
3.5 Ammoniakemission	15
3.5.1 Naturpunkter	18
3.6 Lugtemission	18
3.6.1 Kumulation til naboer	19
3.7 Øvrige emissioner og gener	19
3.7.1 Støj	20
3.7.2 Støv	20
3.7.3 Lys	20
3.7.4 Skadedyr	21
3.7.5 Transporter	21
3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer	22
3.8.1 Døde dyr	22
3.8.2 Affald	22
3.8.3 Olie og kemikalier	24
3.8.4 Energiforbrug	24
3.8.5 Vandforbrug	24
3.9 BAT-Ammoniakemission	25
3.10 Grænseoverskridende virkninger	27
4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne	28
4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter	28
4.2 Begrænsning af ammoniakemission	29

4.3	<i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur</i>	29
4.4	<i>Lugtgener for omboende</i>	30
4.5	<i>Støjgener</i>	30
4.6	<i>Støvgener</i>	31
4.7	<i>Lyspåvirkninger</i>	31
4.8	<i>Skadedyr</i>	31
4.9	<i>Transporter</i>	32
4.10	<i>Energi</i>	32
4.11	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen</i>	32
4.12	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund</i>	33
4.13	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	33
4.14	<i>Alternative løsninger</i>	34
4.15	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	34
5.	Oplysninger om IE-husdyrbruget	35
5.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget</i>	35
5.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management</i>	35
5.2.1	<i>BAT-Energi</i>	35
5.2.2	<i>BAT-Vand</i>	36
5.2.3	<i>Management</i>	36
6.	Konklusion	36

1. Indledning

Der er i dag en § 11 miljøgodkendelse fra december 2016. Godkendelsen omfatter to ens stalde med økologiske æglæggere, tilsammen 195,5 DE i fjerkræ til økologisk konsumægproduktion. Ansøger ønsker at ændre produktionsformen fra økologisk konsumægproduktion til skrabe- og frilandsægproduktion. Markedets behov for de enkelte ægtyper afgør den aktuelle produktionsform. Skiftet sker uden ændringer i eksisterende staldanlæg, gødningslager og servicebygninger. Management for de to produktionsformer er identisk.

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver konsekvenser ved omlægning af konsumægproduktion fra økologisk ægproduktion til skrabeæg eller frilandsæg på Vesterdamvej 4. Ægpakkeriet er med til at afgøre hvilken produktionsgren det enkelte hold skal producere. Der kan altså være enten skrabeæg eller frilandsproduktion på ejendommen.

Denne rapport er opdelt i seks kapitler, der ses i indholdsfortegnelsen.

2. Ikke-teknisk resume

Denne ansøgning om miljøgodkendelse ændrer produktionsformen af konsumæg. Ansøger har i dag godkendelse til en økologisk ægproduktion. Produktionsformen ønsker ansøger at ændre til konsumægproduktionen som skrabe- og frilandsproduktion. Dette skifte betyder at belægningen af æglæggende høner stiger. Konventionel drift giver mulighed for at indsætte flere høner i staldene, belægningen er den samme for begge de konventionelle drifter. Der sker ingen bygningsmæssige ændringer, da inventaret er indrettet til ægproduktion og dimensionen i eksisterende stalde passer til konventionel ægproduktion. I perioder hvor der produceres frilandsæg vil hønsegården blive benyttet. Efterspørger ægpakkeriet flere skrabeæg vil hønerne udelukkende være i staldanlægget. Dermed vil der være en tomgangsperiode for hønsegårdene.

På Vesterdamvej 4, 7330 Brande er der et gammel bygningsæt bestående af to bygninger, der bliver anvendt til lager, og et stuehus.

I forbindelse med produktionsanlægget i rundbuehallerne er der en nedgravet opsamlingsbeholder til vaskevand på ca. 50 m³. De to tvillingestaldene måler ca. 2 x 2.400 m² i grundplan, veranda på hver side måler 960 m². Ventilationen i tvillingestaldene består af udblæsninger i taget og med vægventiler i siderne. Tvillingestaldene er opført i antracitgrå stålplader med en højde på ca. 6 meter, en bredde på 20 meter og en længde på 120 meter. På begge ydersider af rundbuehallerne er der en 6,60 meter bred veranda. De har en benhøjde på 2,5 meter – ligeledes i antracitgrå stålplader. I verandaen er der låger langs jorden i hele bygningens længden, de åbnes når hønerne skal i hønsegården. Verandaen er en overdækket fast konstruktion som afgrænser stald og udeareal. Inde i stalden afgrænses veranda og inderstald med et gardin som kan hæves og sænkes. Veranda arealet kan på den måde også gøres til et areal hvor der ikke er permanent adgang.

Hønerne lukkes fra hønsehusene og verandaen til udearealerne gennem udgangshulle. De kan åbnes manuelt eller automatisk. Fra verandaen har hønerne mulighed for fri adgang til udeareal. I ansøgt drift har hønerne adgang til hønsegården, hvis der produceres frilandsæg. Ved produktion af skrabeæg har hønerne kun adgang til inderstald og veranda.

Staldene er indrettet med i alt 12 adskilte sektioner, hvori hønerne frit kan bevæge sig rundt. Hver sektion i hønsehuset er indrettet med etager, hvor hønerne kan bruge de forskellige niveauer til at sidde, skrabe og støvbade, æde eller gå i reden. Det faste gulv i verandaerne fungerer som skrabeareal med strøelse, her kan også tildeles grovfoder på gulvet. Etagerne i inderstalden er forsynet med gødningsbånd. Gødningsbåndet er monteret under rederne og etagerne, og vil blive anvendt 3 gange ugentlig. Gødningsbåndene transporterer husdyrgødning til den nordligste ende af staldene til en container.

Husdyrgødningen bliver afhentet til kompostering eller til biogasanlæg.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Der er foretaget lugtgeneberegninger i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne er foretaget til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone. Beregningerne viser, at lugtgeneafstanden er overholdt.

Det vurderes at anlægget kan renholdes og at der er tilstrækkelig afstand til naboer til, at der ikke opstår lugtgener.

Landskab

Produktionsanlægget ligger ca. 5 km øst for byzonen til Brande og ca. 16 km vest for nærmeste sommerhusområde. 1 km vest for nærmeste samlede bebyggelse – Uhre by. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 804 meter i nordlig retning.

Der er ingen ændret påvirkning af landskabsoplevelsen. Anlæggets bygninger ændres ikke.

Påvirkning af natur

Den samlede ammoniakudledning fra ægproduktionen overholder husdyrbrugslovens krav om maksimal ammoniakbelastning på særligt følsomme naturområder, som er beskyttet efter dansk - og EU-lov. Mer-belastningen af nærliggende KAT 3 mose (angivet med *Mose syd 3* i tabel 3), er vurderet at være indenfor tålegrænsen for naturtypen. Beregningerne i HUSDYRGODKENDELSE viser en merbelastning på 0,4 kg N/ha/år, det er indenfor grænsen på 1,0 kg N/ha/år som i lovgivningen angives som grænsen for en evt. negativ påvirkning.

Skiftet i ægproduktion fra økologisk til skrabeæg eller frilandsæg kan derfor gennemføres uden at forringe forhold og levesteder for naturtyper og arter som lever i området.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Der anvendes det bedste staldsystem til ægproduktionen, som er et fleretagesystem. Miljøteknologien "hyppig udmugning" er benyttet til reduktion af ammoniakemissionen. Hyppig udmugning udføres ved 3 ugentlige udmugninger, jævnt fordelt hen over ugen.

Hvad ansøger vil gøre for at imødegå disse påvirkninger

Lugt

Ved at renholde produktionsområdet minimeres lugtgenerne. Ved løbende at køre gødningen til biogasanlæg, vil lugtgener herfra også være begrænset til et minimum.

Landskab

Staldene er afskærmet af hønsegårdene og beplantningen og syner derfor ikke markant i landskabet. Beplantningen i hønsegårdene vil med jævne mellemrum blive reguleret. Der vil ske en delvis regulering så ikke al vækst fjernes på en gang. I perioder hvor der produceres skrabeæg og hønerne ikke bruger hønsegården, vil der være et øget behov for at beskære og fjerne bevoksning. Bunddækket har godt af en periode uden belastning fra hønerne.

Natur

Ved at anvende BAT staldsystem og hyppig udmugning, er ammoniakbelastningen på den nærliggende natur ikke øget udover det som lovgivningen tillader, med det ansøgte.

Beregningerne i den tidligere godkendelse som tager antal dyr i betragtning, viser en samlet emission fra stald og lager på 3.278 kg N/år.

Stipladsmodel med ændring til konventionel drift beregner en årlig emission på 4.364 kg N/år. Ifølge beregninger efter stipladsmodel giver ændringen i husdyrtype en årlig mer-emission på 1.597 kg N/år. Den beregnede belastning fra nudriften er derfor 2.767 kg N/år ifølge stipladsmodellen, med effekten af anvendt miljøteknologi.

Den største merbelastning sker tættest på staldene. Nærmeste mose (mose syd 3) bliver belastet med yderligere 0,2 kg N/ha/år. Det er det halve af den samlede belastning som er på 0,4 kg N/ha/år.

De øvrige naturpunkter som er undersøgt belastes mindre, det skyldes i høj grad afstanden til staldanlægget.

2.1 Ikke-teknisk resumé af alternativer til teknologi og foranstaltninger og påtænkte foranstaltninger ved IE-brugets ophør

Der har ikke været overvejelser om en alternativ placering af ægproduktionen, da ændringen sker i eksisterende stalde.

Der har heller ikke været overvejelser om at anvende et andet staldsystem end etageanlæg. Staldsystemet er det bedst tilgængelige og der kan praktiseres hyppig udmugning i etageanlæggene. Denne teknik er anerkendt af Miljøstyrelsen, og der er dokumentation for effekterne i Teknologibladet for den type management. Ved at fjerne den faste gødning 3 gange om ugen, reduceres ammoniakemissionen med 36 %. Anvendelse af Miljøteknologi ændres ikke. Det er en følge af at staldenes indretning og management heller ikke ændres.

I forbindelse med ophør

Ved ophør af den del af produktionen, som godkendes ifølge IE reglerne, vil der forsat være husdyrproduktion. Kravene om at overholde vilkår og management, som beskrevet i denne godkendelse, vil forsat gælde.

- Ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget, skal meddeles kommunen. Det skal ske når IE-husdyrbruget har nedsat kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i *Husdyrbrugloven*, eller stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
- Situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i *Husdyrbrugloven*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i *Husdyrbrugloven*
- Situationer omfattet af § 53, stk. 2, i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil stalde og gødningslagre m.v. blive tømt, og affald håndteret ifølge lovgivninger. Det vil sige at al udstyr rengøres og hele anlægget tømmes for dyr, gødning og hjælpestoffer.

Ved helt ophør af produktionen, vil der efter ansøgers opfattelse ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- Staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- Der rengøres omkring eksisterende bygningsmasse, hvor gødningshåndtering har fundet sted
- Containere der har været anvendt til gødningstransport tømmes og rengøres
- Der er andre hjælpestoffer og emballage som skal tømmes og rengøres og bortskaffes efter gældende regler
- Miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler. Restlager af vaccine opbevares i køleskab. Lægemiddelrester og brugte kanyler bortskaffes som veterinært risikoaffald til genbrugsplads

3. Husdyrbruget og det ansøgte

3.1 Indretning og drift af anlægget

Staldene er placeret med afstand til de oprindelige driftsbygninger og stuehus. Dette er gjort for at få plads til hønsegårdene rundt om staldene. Hønsegårde er et krav i forbindelse med økologisk ægproduktion. De anvendes i ansøgt drift ved produktion af frilandsæg.

Ejendommen på Vesterdamvej 4, 7330 Brande består af to bygninger, der bliver anvendt til lager, samt en nedgravet opsamlingsbeholder. Herudover er der et stuehus. Der er i forbindelse med etablering af hønseholdet blevet opført tvillingestalde med tilhørende veranda og hønsegårde. Tvillingestaldene er opført som rundbuehaller i antracitgrå stålplader og de påbyggede verandaer i samme farve.

Ved den sydlige gavl er der placeret 2 stk. mat galvaniserede stålfodersiloer til hver 30 m³ foder. Siloerne er ca. 10 meter høje og 3 meter i diameter.

Gødningen fra staldene transporteres med gødningsbånd ud i en lukket container, hvor det opbevares, indtil det afhentes og køres til biogas. Afhentning sker når containeren er fuld, ca. en gang i ugen. Der tages ingen afgasset biomasse retur.

Figur 1. Oversigt over stald og driftsbygninger.

Tabel 1. Dyretype, staldsystem og produktionsareal.

Stald	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)		
		8-års drift	Nudrift	Ansøgt
Stald 1	Høner, konsumæg, økologiske, fler-etagesystem med bånd	0	3.670	0
Stald 1	Høner, konsumæg, skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	0	3.670
Stald 2	Høner, konsumæg, økologiske, fler-etagesystem med bånd	0	3.670	0
Stald 2	Høner, konsumæg, skrabe og friland, fler-etagesystem med bånd	0	0	3.670
	I alt	0	7.340	7.340

8-Års drift

Ingen husdyr på ejendommen.

Nu-drift

Staldareal med en kapacitet til 33.228 årshøner svarende til 36.000 hønepladser. 12 identiske afdelinger til økologisk ægproduktion.

Gødningslageret (containere), på 15 m² Produktionsareal (overflade).

Ansøgt drift

Det ansøgte staldareal er ikke ændret i forhold til nu-driften. Produktionsarealet er det samme. Se bilag 3 for opgørelse af produktionsarealet på ejendommen. Antallet af høner udvides. For økologisk drift må der maksimalt være 6 høner/m² nytteareal, mens den konventionelle drift tillader op til 9 høner/m² nytteareal. Skift fra økologisk drift til konventionel drift betyder altså at stipladsgrænsen for IE brug overskrides.

Der bliver tale om et IE brug med mere end 40.000 stipladser.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Husdyrgødningen fra ægproduktionen består af dybstrøelse og fast gødning.

Den faste gødning under etagerne og slats fjernes min. 3 gange ugentlig via gødningsbånd og transporteres direkte til en lukket container, der er placeret ved den nordlige gavl af staldene. Containeren åbnes i forbindelse med de tre ugentlige udmugninger. Ellers er den lukket med en presenning. Containeren køres til biogasanlæg og tømmes, hvorefter den sættes på plads igen. Dele af dybstrøelsen kan også udmuges, hvis den skovles op på gødningsbånd. Al dybstrøelsen fjernes ved holdskifte i forbindelse med rengøring, typisk efter ca. 60 uger, og afsættes sammen med den faste gødning.

Foderopbevaring

Hønsfoderet opbevares i lukkede udendørs fodersiloer. Ved stalden står 2 fodersiloer med en kapacitet på hver 30 m³. Der anvendes færdigblandet foder.

Ventilation

Der er etableret undertryksventilation med overdækket afkast i taget, vægventiler i samme side som udgangshullerne. Ventilationen drives af frekvensstyret motorer som sikrer, at energiforbruget reduceres mest mulig.

For at undgå overventilation, og dermed ekstra strømforbrug, er ventilationsanlægget styret af et computerprogram. Ventilationens indstillinger reguleres i forhold til temperatur, luftfugtighed og indlagte kurver (indsætningsdato/vægtinterval og udetemperatur).

Spildevand - Restvand

Sanitært spildevand

Sanitært spildevand fra toilet i forrummet afledes til septiktank. Den er forbundet til nedsivningsanlægget.

Stuehuset er tilkoblet en bundfældetank, der tømmes efter kommunens tømmeordning. Væske herfra nedsives også.

Der sker ingen ændringer i forbindelse med det ansøgte.

Spildevand fra rengøring

Som hovedregel anvendes tør-rengøring i forbindelse med hvert holdskifte. Det er derfor sjældent, at der produceres spildevand fra vask af staldene. Der rengøres kun med vand hvis der er veterinære grunde til det. Vask med vand efterfølges af desinfektion. Rengøring og vask med vand sker mellem to hold. Vaskevandet opsamles i en samletank og tømmes efter behov af godkendt slamsugervirksomhed. Der bruges ca. 60 m³ vand årligt til vask af stalde og pakkerum.

Tagvand og overfladevand

Tagvand fra staldene ledes til faskine mellem bygningerne, den er etableret i hele bygningernes længde. Tagvand fra ydersiderne af staldene ledes til en samlebrønd med dræn til det åbne vandløb nord for ejendommen. Der er etableret tagrender på en del af bygningen. Tagvandet herfra ledes ligeledes til samlebrønd, som leder til drænkkanaler nord for ejendommens gødningsende. Der er etableret en vandbremse i samlebrønden.

Overfladevand fra de befæstede arealer ledes til diffus afledning i hønsegård og arealer ved det befæstede. Under gødningscontainer opsamles vand fra ca. 70 m² befæstet areal. Det ledes til samletank der tømmes efter behov.

Produktionsareal

Staldene er dimensioneret med inventar efter antallet af hønepladser (stipladser), det angiver den maksimale belægning. Produktionsformen er holddrift, dvs. stalden bliver fyldt til maksimal belægning, hvorefter der ikke sker genindsætning, i produktionsperioden. Den maksimale belægning for denne produktion er beregnet til 62.100 hønepladser. Den forventede dødelighed ligger, for konventionelt fjerkræ, på 3 - 5 %.

Produktionen foregår efter alt ind-alt ud, og der er normalt altid æglæggende høner med samme alder, i begge stalde. De to stalde kan være produktionsmæssigt forskudt med forskellig alder på hønerne.

I denne miljøkonsekvensrapport er følgende arealer medregnet som produktionsareal:

- Tilgængelig gulvareal i stald
- Tilgængelig gulvareal i veranda
- Nytteareal i inventaret

- Tilgængelig areal med trådnet på hylden foran reden i inventaret
- Redernes areal

Produktionsperiode og den daglige drift

De tekniske installationer udover vand-, foder-, varme- og ventilationssystem omfatter etagerne med gødningsbånd og diverse dele til styring af reder og æg-indsamling. Staldanlæggene er forsynet med siddepinde.

Ægproduktionen foregår som sagt efter princippet, alt ind-alt ud. Efter hvert hold tømmes og rengøres stalden. Rengøringen kan være grundig med vand, eller blot som tørring. Efter desinfektion af stald og servicerum følger en tomgangsperiode uden dyr i stalden. Tomgangsperioden er typisk 1-2 uger. Hvert hold har en rotation på 60 – 68 uger.

Rengøringen starter med, at al gødning og strøelse fjernes fra stalden, siloer tømmes og servicerum tømmes for emballage mm. Herefter rengøres stald og inventar. Specielt rengøres ventilationen grundigt både udvendigt og indvendigt. Der afsluttes ofte med at stald, forrum og arealer ved udgange desinficeres. Arealet lige uden for stalden rengøres også. Når al synlig gødning er fjernet, klares resten af sollys og udtørring. Arealerne omkring gødningslageret har særlig fokus.

Efter tomgangsperioden, hvor stalden har stået tom og rengjort, gøres der klar til nye hønniker. Klargøringen består blandt andet af: udtørring af stalde, inventaret samles og afprøves og der tilføres en ny strøelse i en passende mængde på gulvet. Foder og vand kontrolleres. Staldene opvarmes efter behov i nogle få dage før og efter indsætningen..

I den første del af produktionsperioden er lys, vand og foder vigtig. Foder tilpasses de unge hønens udvikling, og dagslængden tilpasses det lysprogram de kommer fra. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 16- 20 °C og hønerne kommer i lægning. Der anvendes lysprogrammer og foderfaser for at opnå den ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand- og fodersystemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og sørge for at foder, vand og klima er optimalt i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og der foretages inspektion mindst to gange dagligt. Drikkesystemet efterses regelmæssigt, så der altid er adgang til frisk drikkevand. Æg-indsamlingen foregår automatisk som en af de første aktiviteter om morgenen.

Flytning/indkøb af hønniker til ægproducenten

Hønnikerne er opdrættet i et andet staldsystem. De flyttes til æglæggestaldene her på ejendommen når de er 16-18 uger.

De skal flyttes umiddelbart inden kønsmodningen. Dyrene flyttes fra opdrætter til ægproducent i specielle kasser der passer til hønnikerne. Transporten foregår med lastbiler der er indrettet til formålet.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Der foretages ingen bygningsmæssige ændringer.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Produktionen er ikke teknisk og forureningsmæssigt forbundet med andre anlæg.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed

Staldene er placeret syd for eksisterende bygningsmasse i en afstand af ca. 80 m. Der er hønsegårde omkring begge stalde.

Staldene er beliggende på matrikel 12I, – Uhre By, Brande.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Karstoftvej 3. Afstanden er ca. 804 m.

Nærmeste samlet bebyggelse er 1 km væk. Området tilhører Uhre By,

Nærmeste byzone er Brande. Afstanden er 5 km.

De præcise afstande kan ses i skema 233322.

Landskabet

Dette afsnit er beskrevet ud fra Ikast-Brande Kommunes Kommuneplan 2021-2033.

Placeringen af eksisterende stalde og hønsegårde ligger indenfor følgende udpegninger:

- Særligt værdifulde landbrugsområder
- Delvis indenfor område med særlig drikkevandsinteresse
- Indenfor område med drikkevandsinteresse

Eksisterende stalde ligger ikke indenfor følgende udpegninger:

- Større sammenhængende landskaber
- Geologiske bevaringsværdier
- Bevaringsværdige landskaber
- Værdifulde kulturmiljøer
- Kulturhistoriske bevaringsværdier
- Økologiske forbindelser
- Naturbeskyttelsesområder

Beskyttelses linjer

Eksisterende stalde ligger ikke indenfor:

- Søbeskyttelseslinjer
- Åbeskyttelseslinjer
- Kirkebyggelinjer
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Strandbeskyttelse
- Klitfredning
- Fredskov
- Skovbyggelinjer

3.4.1 Generelle afstandskrav

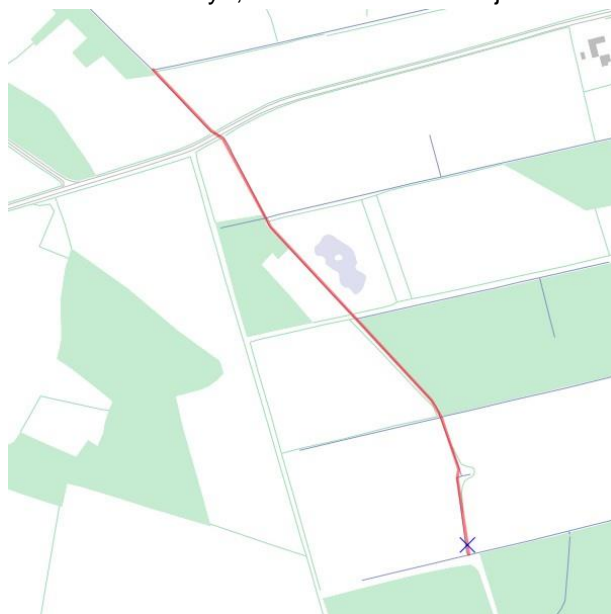
Afstandskrav i husdyrbruglovens §§ 6 og 8 skal vurderes i forhold til husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, samt udvidelser og ændringer, der medfører forøget forurening.

Tabel 2. Afstandskrav

	Krav i meter	Afstand i meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Ca. 1,3 km (Enkelvandværk)
Alment vandforsyningsanlæg	50	Ca. 2,1 km fra anlæg (Uhre Vandværk)
Vandløb/dræn/sø	15	12 m til nærmeste dræn med afløb til vandløb.
Offentlig og privat fællesvej	15	Ca. 175 m (Vesterdamvej)
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Mere end 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	58 m til stald
Naboskel	30	Mere end 30 m

Beskyttet vandløb (Sønderkær Bæk) er beliggende lige nord for staldene i skel. Afstand til stalde 135 m.

Der er en åben grøft som løber øst/vest, afstanden til staldene er 122 m. Den åbne grøft har et dræn som løber mod syd, det slutter 12 m fra hjørnet af stald 2.

Drænet leder overfladevand til Sønderkær Bæk, der er mulighed for at etablere fast rør de første meter for at overholde kravet om 15 m fra stald til dræn.

Der er opsamling af vand fra befæstet areal med gødningscontainer. Derfor er der ikke risiko ved at drænet starter 12 m fra stald.

Der søges om dispensation for afstanden til åben grøft og dræn.

Staldanlægget indeholder kun dybstrøelse. Der er ikke afløb og afledning af vand fra overflader med husdyrgødning. Derfor er der ikke risiko for at der vil afledes vand med rester af husdyrgødning til den åbne grøft.

Figur 2. Forløb af åben grøft.

3.5 Ammoniakemission

Ejendommens emission er beregnet til 4.364 kg N/år. Det er opnået ved anvendelse af den beskrevne miljøteknologi, stalddtype og opbevaring af husdyrgødning. Det er en mer-emission på 1.597 kg N/år i forhold til nudrift.

Kat. 1 og habitat områder

Der er ikke beregnet en målbar ammoniakdeposition på KAT 1 natur.

- Tør overdrev (nord 1, se tabel 3) har kumulation med et landbrug (Vistelhøjvej)
- Våd hede (vest 1, se tabel 3) har kumulation med et landbrug (Blåbærvej)
- Våd hede (øst 1, se tabel 3) har kumulation med et landbrug (Horsbjergvej)

Der er ikke taget yderligere stilling til kumulation, da total depositionen er under 0,2 kg N/ha/år til nærmeste kat. 1 områder. Der er ikke vurderet på naturområderne.

Kravet til ammoniakemission er overholdt.

Kat. 2 natur

Udpegede kat. 2 heder og overdrev omkring ejendommen belastes ikke målbart med ammoniak fra produktionen. Derfor er naturpunkterne ikke vurderet nærmere.

Kravet til ammoniakemission er overholdt.

Kat. 3 natur

De nærmeste kat. 3 heder og moser omkring ejendommen er undersøgt. I forhold til 8-års drift er højeste merbelastning beregnet til 0,6 kg N/ha/år. Der er nærmeste § 3 sø syd/vest for ejendommen. Naturtyper er ikke reguleret i forhold til husdyrloven, da den ikke er omfattet af kat. 2. Nærmeste kat. 2 hede nordvest for ejendommen bliver belastet med 0,5 kg N yderligere i forhold til for 8 år siden. Det er også den totale belastning fordi ejendommen var uden husdyr i 2014. I forhold til nudriften er nærmeste hede mod nord/vest og mose mod syd belastet med yderligere 0,2 kg N/ha/år.

Det er derfor ansøgers vurdering at naturen ikke påvirkes negativt i forbindelse med den ansøgte ændring.

Kravet til ammoniakemission er overholdt.

Der er vist en oversigt over de naturpunkter der er beregnet til i husdyrgodkendelse.dk i tabel 3.

Tabel 3. Ammoniakdeposition på kat. 1, 2 og 3 natur

Oversigt af naturpunkter ? 1

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Ammoniakfølsom skov - sydvest	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,3	0,1	0,3
§ 3 sø - sydvest	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	0,6	0,2	0,6
§ 3 sø - nordøst	Kategori 3	Sagsbehandler	0	V	0,5	0,2	0,5
Hede nordvest 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,2	0,5
Mose nord 3	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,0	0,1
Mose nordøst 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,0	0,1
Hede øst 3	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,1	0,2
Mose syd 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,4	0,2	0,4
Overdrev vest 2	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Hede Nord 2	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Hede Nordøst 2	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Hede sydøst 2	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Hede syd 2	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Tør Hede nord 1	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Våd Hede øst 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Nedbrudt Højmose sydøst 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Våd Hede Vest 1	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Tør overdrev på kalkholdig jord. Nord 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

3.5.1 Naturpunkter

Natura 2000

Der er foretaget beregninger til ét Natura 2000-habitatområde omkring Vesterdamvej 4. Det er Mose ved Karstoff Å, som er beliggende ca. 4,8 km mod syd. Derudover er der foretaget en beregning til et kategori 1 naturområder, hvor naturpunktet ligger lige indenfor Natura 2000 området Skjern Å, som er beliggende ca. 9,6 km mod nordvest.

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1 naturområde er en nedbrudt højmose, der ligger syd for staldanlægget i en afstand af 4,8 km fra eksisterende stalde. Naturpunktet, der er lavet beregning til, påvirkes ikke af andre landbrug. Totaldepositionen til undersøgte kategori 1 naturområder er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Kravet om maksimal totaldeposition er overholdt.

Kumulation

Der ligger andre landbrug i nærheden af nogle af de undersøgte kategori 1 naturpunkter. Nærmeste punkt; nedbrudt højmose, er ikke påvirket af andre landbrug. *Tør overdrev på kalkholdig jord, Våd hede vest og Våd hede øst* (tabel 3) er alle påvirket af et andet landbrug. Totaldepositionen fra Vesterdamvej 4 er på 0,0 kg N/ha/år, og derfor under den maksimale deposition på 0,2 kg N/ha/år som er kravet med mere end 2 andre landbrug. Kravet til belastning af kat. 1 natur er dermed overholdt.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2 naturområde er en hede beliggende mod sydvest ca. 3,1 km fra eksisterende stalde.

Totaldepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Kravet om maksimal totaldeposition på 1,0 N/ha/år er dermed overholdt.

Kategori 3 natur

Der er beregnet ammoniakdeposition til de 4 nærmeste kat. 3 naturområder. Beregningerne til de 4 nærmeste naturpunkter viser at merdepositionen ikke overstiger 1,0 kg N/ha/år. Dermed er kravet til merdeposition overholdt.

Oplandet er delvis træer i hønsegården og græsareal. Ifølge Husdyrbrugloven skal der vurderes på merdepositioner på over 1,0 kg N/ha/år.

3.6 Lugtemission

Påvirkning af lugt er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk

Tabel 4. Samlet resultat af lugtberegningen

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Karstoftvej 3	0	FMK	121,2	121,2	804,3	Ja
 Hjortvej 2	0	FMK	215,4	215,4	1007,4	Ja
 Uhre By, Brande	2	FMK	383,1	383,1	887,1	Ja

Konsekvenszone: 506 m

Enkeltbolig

Der er få enkeltboliger omkring ejendommen. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er *Karstoftvej 3* (tabel 4). Geneafstanden er overholdt.

Samlet bebyggelse

Nærmeste samlede bebyggelse er udpeget som *Hjortvej 2* (tabel 4). Området tilhører Uhre By. Geneafstanden er overholdt.

Byzone

Nærmeste byzone er *Uhre by, Brande* (tabel 4). Det er et område, som i kommunalplanen er udpeget til blandet bolig og erhverv område. Geneafstanden er overholdt.

3.6.1 Kumulation til naboer

Der er undersøgt for kumulation i forhold til nærmeste nabo, samlet bebyggelse eller byzone.

For nærmeste nabo, er der ingen husdyrbrug indenfor 100 meter af beboelsen. Der er derfor ingen kumulation til nabo.

For samlet bebyggelse er der ikke fundet kumulation, da ejendommen beliggende på Tarpvej 52 ikke har registreret nogle husdyr.

Ved nærmeste byzone er der to husdyrbrug indenfor 300 m. Nørregårdsvej 74 & Tarpvej 38, begge landbrug med husdyr. Byzonen er blandet bolig og erhverv fra gældende kommunalplan 2021-2033. Geneafstanden er beregnet med kumulation fra to øvrige landbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener

3.7.1 Støj

Ejendommens væsentligste kilder til støj er ventilationsanlægget, foderleverancer og anden transport til og fra ejendommen.

Ventilationsanlægget bliver, jf. tidligere afsnit, vedligeholdt og rengjort samt optimeret med jævne mellemrum. Det er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styreenhed, hvilket sikrer mod overventilering af stalden.

Færdigfoder indblæses i fodersiloer, men der sker ingen forøgelse i antal leverancer (1-2 gange i ugen).

Transport vil foregå fra tidlig morgen til sen aften, men det tilstræbes, at der ikke foregår tung transport på søn- og helligdage.

Ansøger vurderer at ventilationen vedligeholdes og har et støjniveau og driftstid som ikke generer hos naboer. Det er især beplantning i hønsegård og afstand til naboer som sikre at det ikke støjer. I forbindelse med transport og aflæsning af foder, er den korte driftstid og det forhold, at transport af foder især sker i dagtimerne, medvirkende til at støj herfra ikke generer.

3.7.2 Støv

Støv undslipper fra produktionen via ventilationsluft. Produktionen foregår i et tørt klima, derfor vil der være støv i ventilationsluften fra staldene. Afstanden til naboer og støvmængden fra staldene er til sammen det, som karakteriserer graden af genen. Der er god afstand til naboerne. Nærmeste nabo (med landbrugspligt) er beliggende mere end 600 meter fra stalden. Når lugerne til hønsegårdene er åbne, bliver den støv der undslipper fra staldene fanget i beplantningen i hønsegårdene. Når der produceres skrabeæg, vil støvpåvirkningen fra ventilationsafkast være større.

I forbindelse med tømning og udkørsel af husdyrgødning kan der opstå støvgener. For at mindske støvgener mest muligt, bestræber ansøger sig på at afvikle disse aktiviteter indenfor normal arbejdstid og på hverdage. Transportmateriel er indrettet til kørsel med dybstrøelse og fast gødning og vedligeholdes løbende. Vognene er indrettet så der ikke tabes materiale på vejen.

Der kan være støvgener i forbindelse med aflæsning af foder. Det begrænser sig til få timer ugentligt. Fodersiloerne er forsynet med støvfang i form af cykloner der separerer luft og foder ved aflæsning. Foderstøv skal undgås for ikke at danne grundlag for algevækst og tiltrække fugle og gnavere. Derfor sikres effektiv virkning af cyklonerne for at begrænse problemet.

Ansøger vurderer at der ikke forekommer støv mere end 20 m fra staldene. Beplantningen omkring ejendommen opfanger den mængde støv som undslipper gennem lugerne og via ventilationsafkast. Der tages hensyn i forbindelse med udmugning. Især når den tørre dybstrøelse køres bort. Ved aflæsning af foder vil defekt foderrør og cykloner blive repareret så der ikke kommer støv og foderspild. Samlet vurderer ansøger at der er taget tilstrækkelige forholdsregler til at sikre omgivelserne mod støv

3.7.3 Lys

Der er installeret lysstyring, således, at lyset ikke er tændt unødigt. Der er desuden installeret lysdæmpning, således, at effektforbruget reduceres yderligere.

Staldene har lamper ved forrummets indgangsparti som er tilsluttet bevægelses sensor. De store lysarmaturer ved porte som kun anvendes ved ind- og udsætning af dyr, tændes manuelt. Staldene er uden vinduer eller lysplader i taget, ventilationsåbninger er ligeledes lystætte. Dagslængde og lysintensitet med kunstigt lys hos hønerne er reguleret efter æg ydelse og hønernes udvikling. Det styres i computeren.

Samlet vurderer ansøger at der er taget tilstrækkelige forholdsregler til at sikre omgivelserne mod utilsigtet lyspåvirkning.

3.7.4 Skadedyr

Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Bekæmpelse følger retningslinjerne fra Aarhus Universitet.

Der er aftale med skadedyrsfirmaet Anticimex A/S, vedr. tilsyn og bekæmpelse på ejendommen.

Bekæmpelse foregår ved at forhindre skadedyr som gnavere, fugle og insekter adgang til stalde og foderopbevaring. Der er kontrol af døre og porte for at sikre, at de yder tilstrækkelig beskyttelse mod skadedyr. Siloer holdes tætte og foderspild opsamles. Der bekæmpes straks, hvis der observeres skadedyr. Det er gældende for hele ejendommen og arealerne omkring.

Fluer har ikke oplagte steder til at opformere sig i produktionen. Strøelsen er tør og fjernes fra ejendommen. Derudover æder hønerne de fluelarver der måtte udklækkes.

Ansøger vurderer at renholdelse på ejendommen sammen med tilsyn og bekæmpelse ved professionelt firma er tilstrækkelig til at sikre ejendommen og omgivelserne mod skadedyr.

3.7.5 Transporter

Transport til ejendommen foregår ad Vesterdamvej. Transporter med æg, foder og anden har egen indkørsel. Husdyrgødning transporteres også via Vesterdamvej, men med en indkørsel som ligger ca. 100 m mod vest.

Der afhentes æg 3 gange ugentlig til ægpakkeri. Det er normalt i hverdage og i dagtimerne. Foder leveres ugentligt og der er tale om leverancer, hvor aflæsning forventes at kunne afsluttes i løbet af en time. Der kan forekomme mere end én foderleverance pr. uge. Afhentning af gødning er sat i system så det passer ind i bioanlæggets indvejningsplan. Det tilstræbes at al aktivitet i forbindelse med normal drift kan ske i tidsrummet 7.00-18.00 og ikke på søn- og helligdage.

DAKA afhenter døde dyr, når containeren hertil er tilmeldt til tømning.

Udsætning af gamle høner, samt indsætning af nye hønniker skal tilpasses til plan for aftagere og opdrætter. Det kan derfor ikke garanteres at aktiviteten kan holdes indenfor normal arbejdstid. Det er aktiviteter som sker årligt og derfor forventes det ikke at udgøre nogen unødige gene.

Udenfor normal arbejdstid kan transport i forbindelse med ikke planlagt reparation og uforudsete hændelser forekomme.

Tabel 5. Transporter

Type	Nudrift	Ansøgt	Forskel
Levering af foder	52	70	18
Levende dyr	6	8	2
Afhentning af æg / levering af emballage	121	121	0
Husdyrgødning	53	71	18
DAKA	17	17	0
Dagrenovation	12	12	0
I alt	261	299	38

Ansøger vurderer at der ikke forekommer et unormalt stort antal transporter. Den offentlige vej som fører hen til ejendommen, anvendes til transportvej. Det er en mindre vej og den har tidligere været i stand til klare trafikken, det vurderes også at være tilfældet fremover.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.8.1 Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA på ejendommen, i henhold til gældende regler¹.

Der anvendes lukkede containere til daglig indsamling af døde dyr. De er placeret ved nordlige ende af staldene og op imod hønsegården, så der er afstand til DAKA-transport. Der ønskes størst Døde dyr afhentes efter behov – ca. én gang i ugen i sommerperioden og ca. én gang hver anden uge i vinterperioden. Der afhentes kun døde dyr efter forudgående aftale.

Det forventes, at der er 1.500-2.000 døde høner årligt.

Ansøger vurderer at det er normalt for produktionen, og at indsamling i container er tilstrækkelig til at undgå gener.

3.8.2 Affald

Ejendommen skal overholde Ikast-Brande Kommunes affaldsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen.

Der er ingen olier og kemikalier på ejendommen.

Medicin til vacciner vil blive opbevaret i køleskab, der opbevares ikke vacciner udover det som anvendes til aktive hold. Der anvendes stort set ikke medicin i produktionen. Evt. lægemiddelsrester og brugte kanyler samles i særlig beholder og bortskaffes som veterinært risikoaffald på genbrugsplads.

¹ BEK nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Der sorteres i brandbart, plast og farligt affald. Der er forskellige beholdere til de enkelte fraktioner.

Farligt affald skal i henhold til Ikast-Brande Kommunes regulativ for erhvervsaffald, bortskaffes til godkendte modtageanlæg, og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører. Godkendte transportører og modtageanlæg kan findes på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside.

Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser

EAK-kode Mængder pr år

Pap 15 01 01	10-50 kg
Papir 15 01 01	0-400 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle containerpladser i mindre mængder imod betaling

EAK-kode Mængder pr år

Jern og metal 02 01 10	0-5.000 kg
Tomme sække af plast	0-100 kg
fra foder o.l. 15 01 02	0-100 kg
Plast 15 01 02	0-500 kg
Paller 15 01 03	0-25 stk.
Malet og/eller lakeret træ 17 02 01	0-20 kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket

EAK-kode Mængder pr år

Kanyler i særlig beholder 18 02 02	ca. 0,5 kg
Medicinrester 18 02 08	0 -1 kg

Brugte kanyler samt tomme medicinflasker fra veterinærmedicin afleveres til genbrugsplads som veterinært risikoaffald.

Farligt affald

Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser i mindre mængder.

EAK-kode Mængder pr år

Lysstofrør & elsparepærer 20 01 21	ca. 50 stk.
Spraydåser 16 05 04	0-5 stk.
Spildolie 13 02 08	0-50 l
Oliefiltre 16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer 20 01 33	0-50 kg

Der foretages følgende aktiviteter i forhold til affald:

1) Affaldsforebyggelse

Foder leveres i løsvægt, direkte fra lastbil til fodersilo, uden brug af emballage.

Dyrene til indsætning transporteres på lastbil, i plastkasser der genanvendes.

Plastkasser til flytning af hønnikerne genanvendes.

2) Forberedelse med henblik på genbrug

Ved indsætning af dyrene er medarbejderne opmærksomme på ikke at beskadige transportkasserne således, at de kan genanvendes.

Kasserne til hønnikerne bliver ligeledes behandlet med omhu, således de kan genanvendes.

3) Genanvendelse

Se ovenstående.

4) Anden nyttiggørelse

Alt gødningen anvendes til produktion af bioenergi.

5) Bortskaffelse

Medicin: Der udskrives kun den medicin der skal anvendes til hver behandling. Skulle der opstå en situation med en medicinrest, bliver den afleveret på en kommunal modtagestation eller til dyrlægen.

Evt. restaffald bliver håndteret ifølge gældende vejledning, f.eks. udskiftning af lysstofrør.

Ansøger vurderer, at den beskrevne strategi i forhold til affald og sortering er tilstrækkelig, til at sikre en korrekt og miljømæssig korrekt håndtering af ejendommens affald.

3.8.3 Olie og kemikalier

Der opbevares ikke dieselolie på ejendommen. En ældre olietank på 1200 liter fra år 1988, der blev brugt til opbevaring af fyringsolie til stuehus, er bortskaffet. Der opbevares kemikalier i form af rengøringsmidler. Der opbevares medicin i form af vacciner, kun til aktuel brug.

Ansøger vurderer at det beskedne lager af vacciner er tilstrækkelig sikret ved opbevaring i køleskab i forrum til æglæggestalde.

3.8.4 Energiforbrug

Energiforbruget forventes at stige med ca. 20 %, hvis produktionen omlægges til ren skrabeægsproduktion. Hvis der produceres frilandsæg vil behovet for ventilation være mindre og energiforbruget i form af strøm også mindre. Nuværende forbrug er opgjort til ca. 80.000 kWh/år. Dette vil så stige til ca. 100.000 kWh/år, ved produktion af skrabeæg. Dette vil være et worst case scenarie, når man ser på de to produktionsformer der ansøges om, hhv. skrab og friland. Stigningen sker, da ventilationsbehovet er størst ved skrabeægproduktion, idet hønerne ikke skal ud. Belægningsgraden øges også med 50 % i forhold til den økologiske produktion.

Der bruges strøm til ventilation, lys og foderanlæg. Ventilationen er den primære kilde til strømforbrug. Det årlige strømforbrug er lavt for disse stalde da ventilationen er meget effektiv.

Ansøger vurderer at anlæggets strømforbrug svarer til andre nyere stalde med nyeste teknik. Energiforbruget er ikke ens for de to produktionsformer, men bedst mulig for begge. Der er etableret den bedste teknologi som sikrer et lavt energiforbrug.

3.8.5 Vandforbrug

Ejendommen er tilsluttet alment vandforsyningsanlæg (byvand). Størstedelen af vandforbruget går til drikkevand til hønerne, samt rengøring af pakkerum.

Det årlige vandforbrug forventes at ligge på 2.628 m³.

Vandbesparende foranstaltninger

- Vandrør, drikkekar/drikke nipler mv. kontrolleres daglig for utætheder og korrekt funktion
- Utætheder og fejlfunktioner reparerer hurtig
- Normalt er tørrengøring tilstrækkelig mellem to hold
- Der bruges iblodsætning i forbindelse med vask

Hvis der har været veterinære problemer, vil staldene blive vasket med vand, ved holdskifte. Der vil altid blive desinficeret mellem holdene, ligesom gødningsbåndene vil blive vasket.

Vandforbruget af drikkevand bliver kontrolleret og registreret ved dagligt tilsyn.

Ansøger vurderer at vedligehold og management er tilstrækkelig til at sikre et vandforbrug som er mindst mulig.

3.9 BAT-Ammoniakemission

Der er, af Miljøstyrelsen, fastlagt et BAT-krav til produktion af konsumæg fra skrabe- og frilandshøner. Denne produktion sker i stalde forsynet med fast gulv, gødningsbånd med hyppig udmugning og med adgang til udearealer (dog kun for friland). Staldsystemet er "høner, konsumæg, skrab og friland, fler-etagesystem med bånd". Derfor kan der produceres både skrabeæg og frilandsæg, dog ikke samtidig. Det er derfor også de to ansøgte produktionsformer.

Der anvendes fasefodring for at optimere hønnikernes forsyning med protein og fosfor.

Miljøteknologien *Gødningsbånd til æglæggende høns som ikke holdes i bur*, er valgt. Det sikrer en reduktion af ammoniakemissionen på 36 % for denne produktion. Den faste gødning fjernes 3 gange ugentlig, ved drift af gødningsbåndene jævnt fordelt hen over ugen.

Faktisk emission

Den faktiske emission fra anlægget er 4.364 kg N-NH₃, beregnet i Husdyrgodkendelse.dk ud fra stalde og de valgte staldsystemer og valg af management. BAT-krav til produktionen er ligeledes beregnet til 4.364 kg N-NH₃ årligt. Dermed er BAT-kravet for ejendommens produktion overholdt.

Valg af miljøteknologi

Det er valgt at fortsætte driften med etagesystem og udmugning 3 gange om ugen ved hjælp af gødningsbånd til lukket lagring. Der er udarbejdet teknologiblade for gødningsbånd til æglæggende høns og der kan opnås en ammoniakreduktion på 36 % ved 3 ugentlige udmugninger sammenlignet med 1 ugentlig udmugning. Teknologien er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste.

Fravalg af teknologier

Luftrensning er fravalgt, fordi staldene forsynes med anden teknologi. Der er ikke udviklet teknologi til luftrensning i forbindelse med produktion af konsumæg endnu.

Management

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Uddannelse af personale

- At medarbejderne deltager i fagligt relevante aktiviteter
- Ansøger holder sig fagligt ajour ved læsning af relevant faglitteratur og sparring med rådgivere og andre landmænd mm.

Ressourceforbrug

- At der føres regnskab med vand- og energiforbrug, og at der føres journal over forbruget (gemmes i perioden mellem samlede miljøtilsyn)

Ansøger er tilsluttet vandværk, derfor registreres vandforbruget hver dag. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med vask og rengøring.

Egenkontrol / dagligt tilsyn

- Der føres daglige tilsyn med mekanisk udstyr, såsom ventilationsanlæg, foderanlæg og vandingssystem som kontrolleres for evt. funktionssvigt
- Der er serviceaftaler med leverandørerne på alle ventilationsanlæg, mm.
- Dagligt føres logbog over produktionsparametrene, foderforbrug, vandforbrug, temperatur, fugtighed og dødelighed

I logbog noteres uregelmæssigheder i forhold til driften; fx strømsvigt, foder og vandsvigt mm.

Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

Uheld og driftsforstyrrelser

Der er overvågning af ventilationen og foderanlæg.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport af husdyrgødning.

Minimering af risiko for uheld:

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop, bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægssedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foderanlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevaring, læsning og transport af husdyrgødningen kan ske uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive opsamlet.

Minimering af gene og forurening ved uheld:

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlleverance. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes.

Ved større uheld kontaktes myndighederne.

Ansøger vurderer at husdyrbruget er indrettet og management kan udføres sådan at der ikke er unødigt risiko for, at husdyrbruget er årsag til forurening og ulemper for natur og beboere i området.

3.10 Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger langt fra den danske grænse og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

4. Projektets direkte og indirekte virkninger for miljø, natur og mennesker og hvad der er gjort for at mindske virkningerne

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer i forhold til landskab og Bilag IV arter

Landskab og kulturarv

De to stalde er opført som rundbuehaller og ligger i et område, der i Kommunalplanen 2021-2033 er udpeget som:

- Særligt værdifulde landbrugsområder
- Delvis indenfor område med særlig drikkevandsinteresse
- Indenfor område med drikkevandsinteresse

Staldene blev bygget til at opfylde kravene til økologisk ægproduktion. Der søges om omlægning til konventionel drift. Driften vil omfatte produktion af både skrabeæg og frilandsæg i anlægget, dog ikke samtidig.

Staldene er omgivet af hønsegårde, der er beplantet og holdes med beplantning. Det skærmer godt af mod indsyn til ejendommens stalde og siloer. Forbipasserende vil i meget begrænset omfang kunne se staldene på Vesterdamvej 4. Staldene er desuden opført i mørke afdæmpede farve. Siloerne er mat grå stål og ikke dominerende i forhold til bygningerne. Placeringen tog udgangspunkt i den økologiske produktion. Det var nødvendigt med frit areal omkring staldene til hønsegårdene. De vil blive brugt i de tilfælde at der produceres frilandsæg i staldene. Derfor er anlægget ikke placeret i tilknytning til eksisterende bygningssæt på ejendommen.

Produktion af frilandsæg kræver beplantede hønsegårde. Produktion af skrabeæg foregår udelukkende i staldanlægget. Det er derfor ansøgers vurdering at det kan være en fordel at beholde beplantningen selvom der produceres skrabeæg. Der er yderhegn i hønsegårdene, som afgrænser området til hønerne. Langs yderhegn er der et enkelt-rækket læhegn, mod øst og vest. Mod nord og syd er der delvis afskærmet med læbælter.

Udvidelsen af husdyrproduktionen ændrer ikke ejendommens bygningsmæssige udtryk. Der kommer flere høns i staldene. Belægningen for skrabe- og frilandshøns er 9 høns pr. m² nytteareal i stalden indrettet til æglæggende høns.

Det vurderes, at ændringen fra økologisk konsumægproduktion til skrabe- og frilandskonsumægproduktion ikke vil medføre nogen forringelse af kulturarv eller landskabelige værdier i området.

Bilag IV arter

Jævnfør Ikast-Brande Kommunes hjemmeside og oplysninger fra Borger GIS er følgende bilag IV arter observeret i området: Vandflagermus, Sydflagermus, Odder, Markfirben, Storzvandsalamander, Spidssnudet Frø, og Ulv. Padderne er observeret i Ikast-Brande Kommune, og idet deres primære levesteder er i vandhuller, er der en sandsynlighed for, at de også forekommer i vandhullerne og småsøerne i området. Odderen overvåges ved udløbet fra Skjern Å til Mes Sø.

På www.naturdata.miljoportal.dk og www.arter.dk er der ingen registreringer ved ejendommen.

Ændringen i driftsformen resulterer i en øget ammoniakemission fra staldanlægget på 1.597 kg N/år i forhold til nudriften og 4.364 kg N/år i forhold til 8 års drift. For 8 år siden var der ingen husdyr på ejendommen.

Der ændres ikke på bygningerne eller på driften af hønsegårdene. Udearealerne vil ikke blive belastet når der produceres skrabeæg. Det vurderes derfor at ændringen ikke forringer levevilkårene for bilag IV arter i området.

Vurderingen af området ved etableringen af skrabeæg eller frilandsproduktion i staldene er, at det ikke vil medføre en forringelse af den omkringliggende natur, og dermed ikke forringe levevilkårene for bilag IV arterne eller andre arter af planter og dyr. Det vurderes ligeledes, at meremissionen på de nærmeste undersøgte naturområder, ikke medfører forringelser af naturtypen, og dermed heller ikke på bilag IV arterne og deres levesteder.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission

Som beskrevet i afsnit 3.9 er BAT-kravet overholdt for den ansøgte produktion. Den tilgængelige miljøteknologi *Gødningsbånd til æglæggende høns som ikke holdes i bur*, bliver anvendt. Produktion anvender det staldsystem med lavest emission og den indretning som tilgodeser hønernes velfærd mest.

Vurdering

Det vurderes, at der er anvendes BAT-teknologier i det omfang, det er muligt.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur

Som beskrevet i afsnit 3.5 og 3.5.1. er der ingen totaldeposition på kategori 1 - og 2 natur.

Kategori 1-natur

Nærmeste kat 1. natur er beliggende 4,8 km sydøst for ejendommen her er tale om en nedbrudt højmose.

På grund af den store afstand vil totaldepositionen fra anlægget til naturområdet ligge på 0,0 kg N/ha. Krav i forhold til maksimal deposition på området er dermed overholdt.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2 naturtype er en hede beliggende 3,1 km fra ejendommen. Krav til totaldepositionen til kategori 2-natur er maks. 1 kg N/ha. Totaldepositionen fra anlægget til naturområdet ligger på 0,0 kg N/ha.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til kat. 3-natur er maksimalt 1,0 kg N i merdeposition. Kommunen kan, efter nærmere vurdering, tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha. Der kan ikke stilles krav ved mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha.

De nærmeste områder med kat. 3-natur er en række moser. Den nærmeste mose ligger 447 meter syd for ejendommen. Til denne mose er der beregnet en merdeposition på 0,2 kg N/ha og 0,4 kg N/ha i forhold til for 8 år siden.

Alle kat. 3-natur punkter får en merbetaling på under 1 kg N/ha og vurderes derfor ikke at blive påvirket negativt af ændringen i driften.

Nær ejendommen er der udpeget § 3 natur. Driften af ejendommens husdyrproduktion vil ikke forstyrre de arealer. De er ikke beskyttet i forhold til husdyrbrugsloven.

Vurdering

For kat. 1 natur må den maksimalt totaldeposition være på 0,7 kg N/ha/år. Hvis der er kumulation fra andre husdyrbrug, må totaldepositionen maksimalt være på 0,4 og 0,2 kg N/ha/år ved kumulation med hhv. 1 og mere end 1 andet husdyrbrug. Den placering som husdyrbruget på Vesterdamvej 4 har giver ingen andre husdyrbrug i kumulation. Med en beregnet maksimal totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år er afskæringskriteriet for kat. 1 natur overholdt.

For kat. 2 natur er der en beregnet totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år. Da afskæringskriteriet er en totaldeposition på maksimalt 1,0 kg N/ha/år for kat. 2 natur overholder det ansøgte projekt dette, og det vurderes, at der ikke kan tillægges en negativ effekt af det ansøgte.

For den kat. 3 natur der har en beregnet merdeposition på mindre end 1,0 kg N/ha/år, kan der ikke tillægges en negativ effekt af det ansøgte, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 29.

4.4 Lugtgener for omboende

Lugtgeneafstand til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone er alle overholdt. Der er regnet med påvirkning fra 2 andre husdyrbrug og kumulation til nærmeste byzone. En nærmere beskrivelse kan se i afsnit 3.6.1.

Vurdering

Da geneafstanden til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone er overholdt jf. ovenstående, og med en god margin, vurderes det, at skrabe- eller frilandsægproduktion ikke giver forøgede gener for omboende.

4.5 Støjgener

Som beskrevet i afsnit 3.7.1 er de væsentligste støjgener forbundet med ventilationsanlæg og fodertransport og aflæsning.

Transporter og andre støjende aktiviteter afvikles så vidt muligt i dagtimerne og ikke i weekender eller på helligdage. Ventilationsanlægget kører dog ofte om natten i sommerhalvåret, for at køle staldene ned, når lugerne er lukket. Derfor er ansøger særligt opmærksom på at vedligeholde ventilationsanlæggene, så de kører optimalt og med mindst mulig støj. Ud fra ovenstående vurderes det samlet set ikke, at husdyrbruget vil medføre væsentlige støjgener i nærmiljøet.

4.6 Støvgener

Som beskrevet i afsnit 3.7.2 er de væsentligste støvgener forbundet med ventilationsanlæg, foderaflæsning og transporter.

Der kan opstå støvgener ved levering af foder. Ved transport på ejendommen i sommerhalvåret kan der ligeledes opstå støvgener, da tilkørselsforholdene til ejendommen udelukkende er grusveje.

Tiltag

På fodersiloerne er der monteret en støvcyklon, således støvgenerne minimeres ved indblæsning af foder.

I tilfælde af væsentlige støvgener fra transport på ejendommens interne veje, vil hastigheden blive nedsat, for at reducere støvpåvirkningen.

Beplantningen i hønsegårdene omkring staldene er ligeledes med til at fange en del af det støv, der måtte forekomme.

Vurdering

Tiltagene vurderes som tilstrækkelige for at undgå unødige støvgener.

4.7 Lyspåvirkninger

Der er ingen lysplader i tagene på staldene. Der kan komme lys ud af lugerne til udearealet, men lugerne vil være lukket om aftenen/natten uanset om der produceres skrabe- eller frilandsæg. Der er således ingen fjernpåvirkning med lys inde fra staldene. Beplantningen i hønsegårdene omkring staldene er ligeledes med til at begrænse lyspåvirkningen til omgivelserne. Der er lys ved porte og døre for at sikre medarbejdernes arbejdsmiljø. For yderligere beskrivelser af lyspåvirkninger, se afsnit 3.7.3.

Vurdering

Ansøger vurderer derfor ikke, at lys giver anledning til gener for naboer og omgivelser.

4.8 Skadedyr

Forholdene omkring skadedyrsbekæmpelse er beskrevet i afsnit 3.7.4.

Al husdyrproduktion kan tiltrække skadedyr.

Rotter

For at minimere og hindre opformering af rotter, er alt foder opbevaret i lukkede siloer. Hele anlægget er baseret på fast husdyrgødning, der fjernes fra stalden via gødningsbånd. Der er ikke opholdssteder i dette system, hvor gnavere uset kan etablere sig.

Der er indgået en aftale med et professionelt firma om overvågning og bekæmpelse af skadedyr. Bekæmpelse iværksættes hvis der skulle opstå problemer med gnavere eller andre skadedyr.

Fluer

Udtørring i staldene og udmugning 3 gange om ugen minimerer mulighederne for udvikling af fluelarver. Høns spiser fluelarver og finder alle larver i dybstrøelsen. Der er således ikke fluer i stalden. Da der kun er dybstrøelse i tør tilstand, som ligger i staldene i længere perioder, hvor hønerne har adgang, vil der ikke være en væsentlig opformering af fluer.

Vurdering

Det vurderes, at de tiltag, som er foretaget, og bekæmpelsen på ejendommen er tilstrækkelige til ikke at give unødige gener for naboer.

4.9 Transporter

Beskrivelse af transporterne til og fra husdyrbruget er beskrevet i afsnit 3.7.5.

Der er tale om en lille stigning i antallet af transporten fra nudrift til ansøgt drift – ca. 8,5 %. Stigningen skyldes primært et øget antal transporter af levende dyr til ejendommen og større gødningsmængde, der skal fraføres.

Udkørselsforholdene til offentlig vej fra Vesterdamvej bruges allerede i forbindelse med den nuværende produktion. Derfor forventes der ikke at være problemer med den ændring, der søges om.

Vurdering

Transporterne til ejendommen vurderes ikke at give anledning til forøgede unødige gener udover det som må forventes af et husdyrbrug af denne størrelse og karakter.

4.10 Energi

Energiforbruget og beskrivelse af energitiltag på ejendommen er beskrevet i afsnit 3.8.4.

Konkret for Vesterdamvej er der fokus på at holde energiforbruget på et minimum. Dette opnås bl.a. ved at sørge for, at ventilationen altid fungerer optimalt. Det gavner både energiforbruget og staldklima til gavn for hønerne. Derfor er der særligt fokus på vedligehold af anlægget. Ventilationsanlægget gennemgås derfor jævnligt for eventuelle defekter der skal udskiftes eller repareres.

Der er valgt lavenergibelysning med mulighed for lysdæmpning.

Der anvendes ikke energi til opvarmning af staldene, udover ekstern varmekilde til evt. at opvarme stalden før indsætning af unge hønniker.

Vurdering

Det vurderes, at den driftsform som anvendes, er tilstrækkelig til at sikre mod et for stort energiforbrug på ejendommen.

4.11 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.5.

Der rengøres ikke konsekvent med vand, da staldanlæg kan tørrengøres med trykluft. Gødningsbånd og tværkanal vil evt. blive vasket med koldt vand. Det øvrige inventar bliver tørrengjort. Rengøringen afsluttes med en desinfektion med et godkendt middel. Hvis der vaskes, anvendes iblødsætning og højtryksrensere. Der er drikkenipler placeret højt for at lette hønernes vandoptagelse. Der er monteret spild render under drikkeniplerne. Der er daglig kontrol af vandforbrug for at opdage eventuelle lækager. Vandforbruget registreres kvartalsvist.

Vurdering

Tiltagene er effektive og vurderes tilstrækkelige til at holde vandforbruget på et minimum.

4.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund

Hele den overdækkede del af staldene er forsynet med fast bund. Fast gødningen og noget af dybstrøelsen fra staldene, fjernes med gødningsbånd og føres direkte i en lukket container. Gødningsbåndene fjerner al fast gødning hver gang de kører. Det er kun i forbindelse med skift af hold at al dybstrøelsen fjernes. Al husdyrgødning afsættes til biogasanlæg. Stalde og gødningslager er indrettet så spild og udsivning undgås og kan opsamles. Lovgivningen angiver det maksimale antal høns i hønsegården. Belastningen i hønsegårdene er derfor afstemt efter den gødningsmængde der afsættes og som beplantning og græs kan optage.

Der søges om både skrabeægsproduktion og frilandsægproduktion. Derfor er hønsegården ikke belastet når der produceres skrabeæg og hønerne ikke får adgang til udearealet.

Vurdering

Da al gødning fra staldanlægget afsættes til biogas, vurderes det, at der er minimal risiko for forurening af næringsstoffer til de omgivende jordarealer. Den gødningsmængde som frilands hønerne afsætter i hønsegårdene, er beregnet til at overholde gødningsnormen, og belaster derfor ikke jordarealer unødigt.

4.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Salmonella og campylobacter

Der er flere typer bakterier, der kan smitte fra dyr til menneske. Derfor overvåges produktionen for disse sygdomme. Desuden er der tiltag som begrænser risikoen for at indføre smitten til dyrene. Her er fokus på hygiejne i forbindelse med pasning af hønnikerne, der er separat rum til at skifte tøj og vaske sig før man går ind i stalden. Der er nul-tolerance overfor gnavere i stalde og foderopbevaring.

MRSA

MRSA står for Methicillin Resistente Staphylococcus Aureus. På dansk betyder det methicillin resistente stafylokokker.

Stafylokokker er en naturlig del af bakteriefloraen hos ca. 50 % af alle mennesker, og man kan ikke mærke, om man har stafylokokker f.eks. i næsen eller på huden.

Der foreligger ikke undersøgelser som pavisser, at fjerkræ kan være bærer af MRSA CC 398.

Vurdering

Overvågning af salmonella og campylobacter i besætningen sikrer forbrugerne ved køb af Danske æg. Hønniken er grundlaget for denne produktion. Det er et nationalt overvågningsprogram som dækker hønerne i hele deres produktionsperiode. Det vurderes desuden, at hønniker og høns ikke giver anledning til forøget risiko for påvirkning af naboer med MRSA, salmonella eller campylobacter.

4.14 Alternative løsninger

Der er ikke undersøgt alternativer til placeringen, da der er tale om husdyrproduktion i eksisterende stalde. Driften ændres fra økologisk konsumægproduktion til konsumægproduktion fra skrabe- og frilandshøner. Der produceres enten skrabeæg eller frilandsæg, ikke begge ægtyper samtidig.

Alternativ staldindretning

For valg af produktionssystem til ægproduktion er der ikke andre staldtyper, der ud fra et miljømæssigt synspunkt, er bedre end denne inventartype med etageanlæg. Den reducerede ammoniakfordampning er medvirkende til, at gødningen har højere kvælstof indhold, og derfor er med til at forbedre udbyttet i de marker hvor gødningen anvendes.

Set ud fra et dyrevelfærdssynspunkt tilbyder etagesystemet også de bedste muligheder for hønerne. Der er siddepinde højt i systemet til at hvile på og strøelse på gulvet til at udføre skrabe og støvbade adfærd.

Det valgte staldsystem og management giver den laveste emission. Derfor er valget det bedste for naturen. Samtidig giver staldsystemet nogle muligheder for at holde høns indendørs, samtidig med at deres behov tilgodeses med funktionen af inventaret.

Vurdering

Ansøger vurderer derfor, at den valgte placering og staldindretning er den mest optimale. En alternativ staldindretning har derfor ikke været aktuel.

4.15 Oplysninger om konsulenten

Konsulent der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten

Lars Prangsgaard Stud. Jordbrugsteknolog Natur & miljø Erhvervsakademi Århus

Søhøjlandets Regnskabskontor

Nørreskov Bakke 28

8600 Silkeborg

Ansvarlig konsulent på miljøsagen

Niels Provstgård, Cand. Agro.

Søhøjlandets Regnskabskontor

Nørreskov Bakke 28

8600 Silkeborg

5. Oplysninger om IE-husdyrbruget

Husdyrbruget er et IE-brug med mere end 40.000 stipladser fjerkræ.

5.1 Ophør af IE-husdyrbruget

Ved ophør, delvis ophør og ændring af ejerforhold for driften gives besked til kommunen.

Driftsophør kan omfatte:

1. En reduktion der medfører at husdyrholdet reduceres til under 40.000 stipladser.
2. Hele produktionen ophører

Ad 1. Vilkår og krav til driften er forsat gældende for den del af produktionen som fortsættes. Det svarer til, at management som er beskrevet i denne godkendelse opretholdes. BAT-krav for de stalde som er i drift, vil være gældende.

- Ophør af aktiviteter på IE-husdyrbruget skal meddeles kommunalbestyrelsen, det betyder at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under 40.000 stipladser
- Situationer omfatter de forhold, hvor husdyrbruget på grund af periodisk ophør, ikke har opretholdt sin produktionstilladelse, og godkendelsen er bortfaldet for den del, der ligger over stipladsgrænsen

Ad 2. Ved totalt ophør af produktionen vil der ikke ske en væsentlig indvirkning på miljøet fra produktionsanlægget, hvis:

- Ophør af aktiviteter på husdyrbruget skal meddeles kommunalbestyrelsen
- Situationer omfatter forhold, hvor husdyrbruget på grund af periodisk ophør ikke har opretholdt sin produktionstilladelse, og godkendelsen er bortfaldet helt
- Staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt
- Container til gødningslager tømmes og rengøres
- Miljøfarligt affald bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler
- Staldene vil blive sikret mod frost og lukket ned således, at der ikke vil ske skade på inventar og servicebygninger.

5.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management

BAT i forhold til ammoniakemission er beskrevet under afsnit 3.9 og 4.2.

5.2.1 BAT-Energi

Ved brug af EC-motorer i ventilationen er der valgt den mest energibesparende type ventilation.

Elementer som sikrer god isoleringsevne i staldens sider og tag, er ligeledes energibesparende.

I forhold til belysning vælges sparepærer/LED belysning med lys dæmper, så belysning kan reguleres i forhold til hønernes behov.

Vurdering

Det vurderes, at der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

5.2.2 BAT-Vand

Vandforbrug og spild holdes under opsyn. Der anvendes drikkenipler i staldene, hvor vandtrykket kan justeres så spild undgås.

Der er fokus på mulig besparelse i forbindelse med vask af staldene. Der tørrengøres når det er veterinært forsvarlig.

Vurdering

Det vurderes, at der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

5.2.3 Management

Medarbejdere sendes løbende på faglig efteruddannelse. Den ansvarlige for produktionen skal vide noget om produktionen og sørge for:

- Introduktion til effektivitetskontrollen
- Faglig viden om fugle og deres adfærd og behov
- Teknisk viden om stald og anlæg

Den gældende beredskabsplan for ejendommen opdateres.

Det gældende miljøledelsessystem opdateres i forbindelse med årlig indberetning.

Egenkontrol anvendes i den daglig drift.

Vurdering

Der er valgt den bedste løsning der findes på nuværende tidspunkt.

6. Konklusion

Ud fra ansøgers beskrivelser af produktionen og med beregningerne i husdyrgodkendelse.dk, er det ansøgers samlede vurdering, at der er gjort de nødvendige tanker om projektet.

Der er gennemført en plan, hvor der enten produceres skrabeæg eller frilandsæg afhængig af afsætningsforhold i markedet. Det aftales for et hold ad gangen i samarbejde med ægpakkerier.

Der er tiltag som sikrer, at de nødvendige foranstaltninger udføres så projektet ikke indebærer væsentlige negative virkninger på miljøet.

Skiftet fra økologisk ægproduktion til skrabeæg eller frilandsæg er en naturlig følge af markedsforholdene indenfor afsætning og produktion af danske konsumæg.